

Åsa Magnusson

En rynkad panna

DET är fascinerande att iaktta människor som håller på att lära sig saker. Ofta avspeglar sig inlärnigen i fysiska uttryck; en rynkad panna, ett par höjda ögonbryn, en tillsynes frånvarande blick eller ett trummande med fingrarna. Det är som om den som är i färd med att lära sig saker både befinner sig lite vid sidan av tillvaron och samtidigt rör sig obevekligt mot dess kärna.

Det finns många olika sorters lärande, en del saker lär vi oss vid specifika tillfällen medan andra pågår under så långa perioder att vi inte riktigt kan svara på när vi började behärska dem. Resultaten av det vi lär oss ser också olika ut, från hantverkets tydliga avtryck i rummet till svindlande tankegångar som passerar insidorna av våra pannben utan att lämna några synliga spår. Då och då korsar de varandras banor; tanken tar gestalt i form av ord, handlingar, konstruktioner eller föremål och det handen tillverkat ger upphov till idéer.

Det är inte alltid det färdiga resultatet påminner om det vi från början hade tänkt oss och det vi inledningsvis betraktade som misstag kanske så småningom blir det vi är allra mest nöjda med. Vi vet också lite om hur tiden kommer att förhålla sig till det vi gör.

Människan är en lärande varelse, förhoppningsvis lär vi oss från det att vi föds till det att vi dör. Under en relativt kort tid intensifieras lärandet i form av skola. Vi ska inhämta kunskaper, socialiseras och bereda oss så mycket som möjligt på livet som väntar. Både för egen del och för att kunna bidra till det samhälle vi lever i.

I en tid då effektivitet och synliga resultat värderas högt är det viktigt att påminna sig om den rynkade pannan eller den tillsynes frånvarande blicken, vilka båda är uttryck för att en process pågår. En process som kan bli klar i nästa sekund eller ta ett helt liv att fullfölja. I Ronny Ambjörnssons bok *Ellen Key – En europeisk intellektuell* citerar han ur Ellen Keys andra tankebok: »Menniskor förvånar sig stundom öfver

att rikt begåfvade naturer, såsom Fredrika Bremer t. ex. behöfde så lång tid för att komma till klarhet öfver sin lifsuppgift, till enhet i sitt sträf-vande och till jemnvigt med sig sjelf ... « I sina tio tankeböcker samlade Key tankegångar av olika slag, som här där hon ger uttryck för att människan har vissa uppgifter i livet och att det krävs en personlig mognad som ibland kan ta tid att uppnå innan dessa kan komma andra till godo.

En januarikväll samtalar jag med en av mina söner. Han går sista året på gymnasiet och säger: »Det är lätt att genomskåda den nya gymnasie-skolan. Den handlar om att så snabbt som möjligt få fram producerande medborgare.« Han berättar om det nya betygssystemet där det gäller att ligga på topp hela tiden och det finns lite utrymme för att få göra miss-tag. Han berättar också om diskussioner som uteblir, för att eleverna inte vågar göra fel.

Att känna tillit till att de lärandeprocesser vi genomgår i livet, varav skolans utgör en del, så småningom ska bära frukt är nödvändigt om man vill ge medborgarna möjlighet till en utveckling där kunskap kan få en djupare mening än att reduceras till nyttoaspekten. Som ett led i det borde det vara självklart att skapa utrymme för ett lärande där de spän-nande avvägarna betraktas som en viktig del av kunskapsprocessen. ■